

Effect of Educational Intervention on Resource Usage in University Newcomers

ARTICLE INFO

Article Type

Descriptive Study

Authors

Tirgar A.¹ PhD,
Yaminfirooz M.* PhD

How to cite this article

Tirgar A, Yaminfirooz M. Effect of Educational Intervention on Resource Usage in University Newcomers. *Education Strategies in Medical Sciences*. 2015;8(5):329-334.

ABSTRACT

Aims Investigating the situation of the utilization of the library sources indicates that the students are not familiar with the utilization of the sources and do not have enough skills in source searching. Based on the conducted studies, presenting training courses to make the students familiar with searching the library sources considerably enhance their abilities to utilize the sources. The aim of this study was to investigate the effects of academic intervention on the freshmen students' utilization of the library sources.

Instrument & Methods In the cross-sectional study, Medical, Midwifery, and Nursing students (n=200) of Babol University of Medical Sciences enrolled in 2013 were studied at the 1st semester of 2013-14 academic year. Based on the former presence at the library familiarity workshops at the university entrance, the students were divided into two groups including "case group" (n=136) and "control group" (n=64). Data was collected, using a researcher-made form. In addition, book loan number during a year and number of the delayed days in returning the books were considered as indices to investigate the students' performance. Data was analyzed in SPSS 18 software using Chi-square and Independent T tests.

Findings Of 4865 book loan cases, 26.0±22.2 and 17.9±18.8 books were averagely borrowed by the trained students (case group) and control group, respectively (p<0.05). Mean delayed time in "case group" (151.2±171.7 days) was more than the mean time in "control group" (122.0±136.5 days; p<0.05).

Conclusion Conducting library familiarity training courses at the university entrance for the students positively and significantly affects the utilization of the scientific sources.

Keywords Students; Early Intervention (Education); Libraries, Medical

CITATION LINKS

- [1] A Survey on information needs of the students of Geography College of Tehran University and the role of ...
- [2] Studying the Effect of Components of Organizational Culture on Knowledge Management in Afzalipuor Educational-Treatment Hospitals of ...
- [3] The effect of knowledge management on ...
- [4] Survey of the knowledge and use of the library's information section among users of the central library of Birjand University of Medical ...
- [5] Need of designing medical information technology course in undergraduate medical education; residents' ...
- [6] A Study on the internet information seeking behavior of the postgraduate students of ShahidBeheshti ...
- [7] Barriers to scholarship research activities in medical universities ...
- [8] Medical graduate basic sciences students of kerman university attitudes toward medical librarians services in searching and retrieval ...
- [9] Awareness rate of graduate medical students with Medical Indexes and ...
- [10] Computers and medical information: An elective for fourth-year medical ...
- [11] Impact of an educational intervention for ...
- [12] An educational intervention to support caregivers of elders with ...
- [13] Comparison of effects face to face and indirect education on Awareness of medical students about the medical reference ...
- [14] A comparative study of students information about libraries in three Schools of Nursing, Rehabilitation and Health in ...
- [15] Effect of education on informational literacy of university ...
- [16] A survey on acquaintance of students about libraries of Islamic Azad University of ...
- [17] Library use and undergraduate student outcomes: New evidence for students' retention and ...
- [18] The impact of library resource utilization on ...
- [19] Uncovering meaningful correlation between student academic ...
- [20] Student bibliographies improve when professors provide enforceable ...
- [21] The relation between explanatory style, locus of control ...
- [22] The impact of information literacy training on ...
- [23] The effective factors on library anxiety of students in Isfahan University of Medical Sciences and Shiraz University of Medical ...
- [24] Exploring library anxiety among Sudanese ...
- [25] Social capital between boys and girls with emphasis ...

*General Education Department, Medicine Faculty, Babol University of Medical Sciences, Babol, Iran
¹Social Determinants of Health (SDH) Research Center, Health Research Institute, Babol University of Medical Sciences, Babol, Iran

Correspondence

Address: Education Department, Medicine Faculty, Babol University of Medical Sciences, Ganj Afrooz Street, Babol, Iran
Phone: +98 1112194152
Fax: +98 1132194152
yaminfirooz@gmail.com

Article History

Received: October 4, 2015
Accepted: December 6, 2015
ePublished: January 10, 2016

تاثیر مداخله آموزشی بر استفاده از منابع کتابخانه‌ای در دانشجویان تازه وارد

آرام تیرگر PhD

مرکز تحقیقات عوامل اجتماعی موثر بر سلامت، پژوهشکده سلامت، دانشگاه علوم پزشکی بابل، بابل، ایران

موسی یمین فیروز* PhD

گروه آموزش عمومی، دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی بابل، بابل، ایران

چکیده

اهداف: بررسی وضعیت استفاده از منابع در کتابخانه‌ها گویای ضعف آشنایی و نقصان مهارت دانشجویان در بهره‌مندی از منابع است. طبق نتایج برخی تحقیقات، اجرای برنامه‌های آموزشی در این زمینه، به‌طور موثری موجب بهبود توانایی آنان در استفاده از منابع می‌شود. هدف این مطالعه، بررسی اثر مداخله آموزشی بر استفاده از منابع کتابخانه‌ای در دانشجویان تازه‌وارد بود.

ابزار و روش‌ها: این مطالعه مقطعی در میان ۲۰۰ نفر از دانشجویان رشته‌های پزشکی، مامایی و پرستاری دانشگاه علوم پزشکی بابل، ورودی سال ۱۳۹۲ در نیم‌سال اول سال تحصیلی ۹۳-۱۳۹۲ به اجرا درآمد. دانشجویان براساس سابقه شرکت در کارگاه آشنایی با کتابخانه در آغاز ورود به دانشگاه، به دو گروه مورد (۱۳۶ نفر) و شاهد (۶۴ نفر) تقسیم شدند. برای جمع‌آوری داده‌ها از فرمی محقق‌ساخته استفاده شد و تعداد امانت کتاب طی یک سال و همچنین تعداد روزهای تاخیر در استرداد کتاب به‌عنوان شاخصی برای بررسی عملکرد دانشجویان در نظر گرفته شد. داده‌ها به کمک نرم‌افزار SPSS 18 و با استفاده از آزمون‌های مجذور کای و T مستقل مورد تحلیل قرار گرفت.

یافته‌ها: از ۴۸۶۵ مورد امانت کتاب، به‌طور متوسط $22/2 \pm 26/0$ کتاب توسط دانشجویان آموزش‌دیده (گروه مورد) و $18/8 \pm 17/9$ کتاب توسط دانشجویان گروه شاهد امانت گرفته شد ($p < 0/05$). از نظر تاخیر در استرداد کتاب‌ها نیز گروه مورد با میانگین تاخیر $171/7 \pm 151/2$ روز در مقایسه با میانگین $136/5 \pm 122/0$ روز نسبت به گروه شاهد از تاخیر بیشتری برخوردار بود ($p < 0/05$).

نتیجه‌گیری: اجرای دوره آموزشی آشنایی با کتابخانه در زمان ورود دانشجویان به دانشگاه، با اثرات مثبت و معنی‌داری در استفاده از منابع علمی همراه است.

کلیدواژه‌ها: دانشجویان، مطالعات مداخله‌ای، کتابخانه‌های پزشکی

تاریخ دریافت: ۱۳۹۴/۰۷/۱۲

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۴/۰۹/۱۵

* نویسنده مسئول: yaminfirooz@gmail.com

مقدمه

گرچه اطلاعات و به‌کارگیری آن از آغاز تمدن بشری دارای جایگاه ویژه‌ای بوده، اما در این سال‌ها حایز جایگاهی به‌مراتب برجسته‌تر

شده و برخورداری از اطلاعات، مدیریت و به‌کارگیری درست آن، نه‌تنها قدرت بلکه رمز موفقیت افراد و سازمان‌ها به‌شمار می‌آید^[1]. زندگی در عصر انفجار اطلاعات، کتابخانه‌ها و سیستم‌های اطلاع‌رسانی توانمندی را طلب می‌کند که همگام با تولید اطلاعات، به‌طور فعال قادر به دسترس‌پذیری باشند^[4-6]. بررسی‌های انجام‌شده در خصوص وضعیت استفاده از کتابخانه و منابع موجود در آنها گویای آن بوده که بخشی از مشکلات موجود بر سر راه استفاده از منابع، ضعف دانشجویان در آشنایی با منابع علمی اعم از دیجیتال و غیردیجیتال، همچنین نقصان مهارت‌های لازم به‌منظور بهره‌مندی از منابع بوده است^[7,8].

به‌عنوان نمونه پژوهشی در خصوص آشنایی با منابع کتابخانه‌ها، منابع مرجع پزشکی از جمله نمایه‌ها و چکیده‌نامه‌ها موید این موضوع بوده که بخش قابل توجه دانشجویان با منابع مرجع ناآشنا یا از آشنایی ضعیفی برخوردار بوده‌اند^[9]. یا در پژوهشی که در دانشگاه علوم پزشکی تگزاس انجام شد، ارزیابی میزان مهارت دانشجویان سال آخر پزشکی نشان داد که آنها از توانایی لازم در استفاده از منابع اطلاعاتی برخوردار نیستند^[10]. این در حالی است که با توجه به نتایج برخی دیگر از تحقیقات، اجرای برنامه‌های آموزشی در ارتباط با منابع و ابزارهای موجود در کتابخانه‌ها با اثرات قابل ملاحظه‌ای بر سطح آشنایی دانشجویان همراه بوده و به‌طور موثری موجب بهبود توانایی آنان در استفاده از منابع شده است^[11].

در پژوهشی بین دانشجویان تازه‌وارد یک دانشگاه علوم پزشکی مشخص شد که دانشجویان از سطح پایینی از سواد اطلاعاتی برخوردار بودند^[15]. این وضعیت با توجه به اینکه برنامه مشخصی به‌منظور کسب مهارت‌های لازم در فرآیندهای آموزشی دانشجویان برنامه‌ریزی نشده، احتمالاً در سال‌های بعد نیز ادامه یافته و مانع از رشد علمی شایسته در آنان خواهد شد. در نمونه‌ای دیگر نیز که در خصوص میزان آشنایی و بهره‌گیری دانشجویان یکی از واحدهای دانشگاه آزاد اسلامی از کتابخانه انجام پذیرفت، مشخص شد ۴۹٪ دانشجویان خود را فاقد توانایی لازم برای استفاده صحیح از منابع دانسته و ۷۵٪ آنان برای استفاده از منابع خود را نیازمند آموزش تشخیص داده‌اند^[16]. البته گفتنی است با توجه به ارزیابی‌های انجام‌شده روی آگاهی و مهارت دانشجویان به‌دنبال یک کارگاه آموزشی مشخص شد که سواد اطلاعاتی دانشجویان جدیدالورود پس از گذشت حداقل پنج هفته از زمان آموزش، به‌شکل معنی‌داری بهبود یافت^[15].

گرچه تاکنون اثر آموزش بر آگاهی و عملکرد افراد در حوزه‌های مختلف به اثبات رسیده است^[9, 10]، اما مطالعه‌ای که اختصاصاً به رابطه اثربخشی کارگاه‌های آموزشی بر وضعیت استفاده از منابع علمی از سوی دانشجویان تازه‌وارد بپردازد یافت نشد، یا از منظری دیگر، تاکنون اثر طولانی‌مدت آموزش بر وضعیت استفاده از منابع

یافته‌ها

۶۶ نفر از دانشجویان تازه‌وارد دانشگاه پسر و ۱۳۴ نفر دختر بودند که طی دو نیم‌سال تحصیلی در سه رشته تحصیلی پزشکی به‌تعداد ۹۳ نفر، پرستاری به‌تعداد ۷۲ نفر و مامایی به‌تعداد ۳۵ نفر مشغول به تحصیل بودند.

در مجموع، ۱۷۵ نفر با مراجعه به کتابخانه، ۴۶۸۵ جلد کتاب امانت گرفتند که از این تعداد ۳۵۳۸ جلد توسط دانشجویان آموزش‌دیده (گروه مورد) و ۱۱۴۷ جلد توسط دانشجویان گروه شاهد امانت گرفته شد. به بیانی دیگر، هر یک از افراد گروه مورد و شاهد طی یک سال گذشته به ترتیب و به‌طور متوسط $۲۶/۰ \pm ۲۲/۲$ و $۱۷/۹ \pm ۱۸/۸$ جلد کتاب امانت گرفتند که این مقدار برای گروه مورد ۴۵٪ بیش از گروه شاهد بود (جدول ۱).

جدول ۱ مقایسه میانگین تعداد امانت کتاب و نسبت تاخیر در استرداد کتاب در دو گروه مورد و شاهد و به‌تفکیک جنسیت

متغیرها	میانگین	حداقل و حداکثر	سطح معنی‌داری
تعداد امانت کتاب			
پسر (۶۶ نفر)	$۱۶/۸ \pm ۱۷/۰$	۰-۷۱	۰/۰۰۱
دختر (۱۳۴ نفر)	$۲۶/۷ \pm ۲۲/۷$	۰-۹۶	
گروه مورد (۱۳۶ نفر)	$۲۶/۰ \pm ۲۲/۲$	۰-۹۶	۰/۰۱۳
گروه شاهد (۶۴ نفر)	$۱۷/۹ \pm ۱۸/۸$	۰-۷۷	
کل (۲۰۰ نفر)	$۲۳/۴ \pm ۲۱/۵$	۰-۹۶	-
نسبت روزهای تاخیر به‌زای کتاب			
پسر (۵۳ نفر)	$۱۸/۴ \pm ۳۶/۲$	۰-۲۱۷	۰/۰۵۳
دختر (۱۲۲ نفر)	$۸/۲ \pm ۱۳/۸$	۰-۹۵/۸	
گروه مورد (۱۳۴ نفر)	$۱۲/۵ \pm ۲۷/۱$	۰-۲۱۷	۰/۰۱۴
گروه شاهد (۵۱ نفر)	$۸/۴ \pm ۹/۱$	۰-۳۸	
کل (۱۷۵ نفر)	$۱۱/۳ \pm ۲۳/۳$	۰-۲۱۷	-

از نظر توزیع جنسی، سهم کتاب‌های امانت گرفته‌شده از کتابخانه توسط دختران به‌مراتب بیش از پسران (۳۵۷۸ جلد در مقایسه با ۱۱۰۷ جلد) بود. به بیانی دیگر، دختران با برخورداری از میانگین $۲۶/۷ \pm ۲۲/۷$ جلد امانت کتاب در برابر $۱۶/۸ \pm ۱۷/۰$ جلد در پسران طی یک دوره یک‌ساله، معادل ۵۹٪ بیش از پسران منابع علمی موجود در کتابخانه را امانت گرفتند. این وضعیت به‌تفکیک دختران و پسران در گروه‌های مورد و شاهد نیز از الگوی مشابهی برخوردار بود و دختران در گروه‌های مورد و شاهد بیش از پسران در گروه‌های متناظر کتاب امانت گرفتند. البته گفتنی است که نمونه‌ها از نظر نسبت جنسی در گروه‌های مورد و شاهد همسان بودند.

مقایسه وضعیت برگشت کتاب‌ها (تاخیر در استرداد کتاب به کتابخانه) در دو گروه مورد و شاهد نیز نشان داد که عملکرد دانشجویان آموزش‌دیده با میانگین تاخیر $۱۵۱/۲ \pm ۱۷۱/۷$ روز در مقایسه با میانگین $۱۳۶/۵ \pm ۱۲۲/۰$ روز در گروه شاهد، با وضعیت

علمی کتابخانه‌های دانشگاهی به‌صورت کمی مورد ارزیابی قرار نگرفته است.

از این رو هدف از این مطالعه، بررسی اثر مداخله آموزشی بر استفاده از منابع کتابخانه‌ای در دانشجویان تازه‌وارد و به‌نوعی عملکرد آنان در استفاده از منابع موجود در کتابخانه بود.

مواد و روش‌ها

این مطالعه به‌صورت مقطعی در میان کلیه دانشجویان رشته‌های پزشکی، مامایی و پرستاری دانشگاه علوم پزشکی بابل ورودی سال ۱۳۹۲ (مجموعاً ۲۰۰ نفر) در نیم‌سال اول سال تحصیلی ۹۳-۱۳۹۲ به اجرا در آمد. دانشجویان مورد بررسی براساس سابقه شرکت در کارگاه آموزشی آشنایی با کتابخانه در آغاز ورود به دانشگاه (اقدامی که حداقل یک سال پیش به اجرا گذارده شد)، به دو گروه مورد و شاهد تقسیم شدند. دانشجویان گروه مورد (۱۳۶ نفر) شامل کسانی بودند که با تمایل خود در کارگاه آموزشی تئوری- عملی آشنایی با کتابخانه و پایگاه‌های اطلاعاتی شرکت کرده و در قالب چندین برنامه آموزشی کوتاه (برای هر گروه از دانشجویان به‌میزان ۲ ساعت)، در رابطه با موضوعاتی مانند شیوه بهره‌برداری از منابع کتابخانه‌ای، روش‌های جستجوی اطلاعات، معرفی پایگاه‌های اطلاعاتی معتبر پزشکی و معرفی نرم‌افزار کتابخانه‌ای مورد آموزش قرار گرفتند. گروه شاهد (۶۴ نفر) نیز مشتمل بر دانشجویانی بودند که به دلایل مختلف علی‌رغم دعوت عمومی برای شرکت در کارگاه آموزشی مذکور، موفق به شرکت در آن نشدند.

به‌منظور جمع‌آوری داده‌ها از فرمی محقق‌ساخته مبتنی بر اهداف پژوهش و مشتمل بر دو بخش استفاده شد؛ بخش اول مرتبط با اطلاعات فردی دانشجویان و سابقه عضویت در کتابخانه پیش از دانشگاه، و بخش دوم در رابطه با وضعیت استفاده از کتابخانه دانشگاه طی دو نیم‌سال گذشته بود. در بخش دوم تعداد امانت کتاب و همچنین تعداد روزهای تاخیر در استرداد کتاب (با توجه به آموزش مقررات کتابخانه در خصوص استفاده از منابع) ثبت شد. دو مقدار اخیر به‌عنوان شاخصی برای بررسی عملکرد دانشجویان در استفاده از منابع و به‌نوعی ارزیابی اثربخشی آموزش بر وضعیت استفاده از کتابخانه در نظر گرفته شد.

به‌منظور تکمیل اطلاعات بخش دوم از نرم‌افزار اختصاصی و کتابخانه‌ای پارس آذرخش استفاده شد. داده‌ها در مورد هر دانشجو در سیاهه‌ای ثبت شد و سپس با ورود به کامپیوتر به‌کمک نرم‌افزار آماری SPSS 18 و با استفاده از شاخص‌های آمار توصیفی و آزمون‌های آماری مجذور کای (برای مقایسه توزیع جنسی گروه‌های مورد و شاهد) و T مستقل (به‌منظور مقایسه عملکرد دانشجویان در دو گروه مورد و شاهد) مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

آشنایی با کتابخانه و چگونگی استفاده از منابع می‌تواند به‌طور موثر و معنی‌داری موجب بهبود استفاده از کتاب‌ها و احتمالاً دیگر منابع علمی موجود از سوی دانشجویان شود. البته شایان ذکر است که تفاوت مشاهده‌شده بین دو گروه مورد و شاهد نه‌تنها به‌دلیل اثربخشی آموزش بر عملکرد اطلاع‌یابی دانشجویان [21, 22]، بلکه احتمالاً بخشی به‌دلیل پدیده‌ای روان‌شناختی است. بررسی‌های گذشته نشان داده‌اند که بسیاری از دانشجویان در هنگام استفاده از کتابخانه احساس ناراحتی می‌کنند که به این احساس ناراحتی در پژوهش‌های مربوط به کتابخانه، "کتابخانه‌هراسی" یا اضطراب کتابخانه‌ای می‌گویند. آموزش‌های کتابخانه‌ای به‌ویژه در دانشجویان جدیدالورود می‌تواند با کاستن از اثر چنین پدیده‌ای، منجر به بهبود بهره‌گیری از انواع منابع موجود در کتابخانه‌ها شود [23, 24].

از دیگر متغیرهای مورد ارزیابی برای عملکرد دانشجویان و تعیین اثربخشی دوره‌های آموزشی، وضعیت استرداد کتاب به کتابخانه و تعیین روزهای تأخیر بود. گفتنی است علی‌رغم آموزش مقررات مربوط به امانت کتاب به کلیه دانشجویان گروه مورد و همچنین گوشزدنمودن جرایم ناشی از عدم تحویل به‌موقع کتاب‌های امانتی، میانگین روزهای تأخیر در بازگرداندن کتاب‌ها در میان دانشجویان گروه مورد بیش از گروه شاهد بود که این وضعیت به‌گونه‌ای دلالت بر بی‌توجهی دانشجویان به مقررات و شاید عدم اثربخشی آموزش بر این عملکرد آنان دارد. هر چند عدم وجود پشتوانه قانونی برای اجرای خط مشی کتابخانه‌ها را می‌توان از دیگر دلایل مشاهده چنین پدیده‌ای دانست. بنابراین به‌نظر می‌رسد ضمن به‌روزرسانی خط مشی کتابخانه‌ها، تصویب مقررات در مراجعه بالاتر نظیر شورای پژوهشی یا هیات رئیسه دانشگاه، کمک‌کننده باشد.

یکی دیگر از موضوعات مورد نظر در این پژوهش، مقایسه عملکرد دانشجویان با توجه به جنسیت آنان بود. نتایج حاصل نشان داد در مجموع دانشجویان دختر در هر یک از گروه‌های مورد و شاهد از عملکرد بهتری نسبت به پسران برخوردار بودند، به‌گونه‌ای که میانگین تعداد امانت کتاب در دانشجویان دختر بیش از پسران و میانگین روزهای تأخیر در استرداد کتاب‌ها کمتر از هم‌تایان مذکور بود. این تفاوت با توجه به نتیجه آزمون آماری مجذور کای معنی‌دار بوده است. در این خصوص گفتنی است که گرچه افراد مختلف از درجات متفاوتی از سرمایه اجتماعی، مسئولیت‌پذیری، درک شرایط اجتماعی و معرفت به قوانین برخوردار هستند، اما دلیل مشاهده چنین تفاوتی بین مراجعان پسر و دختر را شاید بتوان به تفاوت در ویژگی‌های این دو جنس از جمله بالاتر بودن سرمایه اجتماعی و قانون‌پذیری از سوی دختران در مقایسه با پسران نسبت داد [25].

از نقاط قوت این پژوهش می‌توان به ترسیم نقش اثرگذار کتابخانه‌ها در راستای ارتقای کیفی آموزش در دانشگاه‌ها و همچنین نقش موثر کارکنان کتابخانه در بهبود فرآیند آموزش

نامطلوب‌تری در برگرداندن کتاب همراه بود. با توجه به توزیع جنسی، تأخیر در برگرداندن کتاب در گروه شاهد برای پسران و دختران مشابه (به‌طور متوسط ۱۲۲ روز)، اما در گروه مورد در پسران بیش از دختران بود (۲۱۴/۵±۱۶۲/۱ در مقابل ۱۴۹/۸±۱۴۶/۳). لازم به ذکر است که ۲۵ تن از دانشجویان هرگز کتابی امانت نگرفته و طبیعتاً تأخیری نداشتند. در مقابل تمام دانشجویانی که از کتابخانه کتاب گرفتند، استردادشان با تأخیرهای کم یا زیاد همراه بود.

وضعیت مراجعه به کتابخانه برای امانت کتاب نشان داد که نسبت مراجعه در دانشجویان آموزش‌دیده (۱۲۴ نفر) بیش از گروه شاهد (۵۱ نفر) بود، به‌گونه‌ای که ۹۱٪ دانشجویان آموزش‌دیده با مراجعه به کتابخانه طی یک سال گذشته، کتاب امانت گرفته بودند، حال آنکه این نسبت (مراجعه به کتابخانه برای امانت کتاب) در دانشجویان گروه شاهد معادل ۸۰٪ بود و ۲۰٪ آنان طی سال گذشته هرگز مراجعه‌ای برای دریافت کتاب نداشتند.

همچنین بررسی سابقه عضویت در کتابخانه عمومی نشان داد که از دانشجویان گروه مورد، ۱۱۱ تن (۸۲٪) دارای سابقه عضویت در کتابخانه طی دوران دانش‌آموزی بودند. این یافته در دانشجویان گروه شاهد به‌دلیل عدم شرکت در کارگاه‌های آموزشی قابل ثبت و گزارش نبود.

بحث

بررسی وضعیت مراجعه به کتابخانه و امانت کتاب طی یک دوره یک‌ساله در میان گروهی از دانشجویان علوم پزشکی نشان داد که مراجعه به کتابخانه و تعداد امانت کتاب در دانشجویانی که در بدو ورود به دانشگاه دوره آموزشی آشنایی با کتابخانه و مهارت‌های اطلاع‌یابی را گذرانده بودند (گروه مورد)، به‌طور معنی‌داری بیش از گروه شاهد بود.

بررسی تعداد کتاب‌های امانت‌گرفته‌شده از سوی گروه مورد در مقایسه با گروه شاهد از تفاوت آماری معنی‌داری حکایت داشت و گویای وضعیت بهتر مراجعه به کتابخانه و به‌احتمال قریب به یقین، استفاده گسترده‌تر از منابع علمی موجود در آن بود. گفتنی است که تأثیر مراجعه به کتابخانه و اثر مثبت استفاده هر چه بیشتر از منابع بر میزان یادگیری و بهبود نتایج آموزشی امری است که از سوی بسیاری از محققان گزارش شده است [17-20].

از نظر وضعیت مراجعه نیز ۱۲۴ تن از دانشجویان آموزش‌دیده (۹۱٪) طی یک سال گذشته با مراجعه به کتابخانه و امانت کتاب نسبت به استفاده از منابع علمی اقدام نموده بودند، حال آنکه این نسبت در میان دانشجویان گروه شاهد ۸۰٪ بود و ۲۰ تن از دانشجویان این گروه طی یک سال گذشته هرگز به کتابخانه مراجعه نکرده بودند. بنابراین می‌توان این گونه استنباط کرد که اجرای برنامه‌های آموزشی در بدو ورود به دانشگاه در خصوص

6- Nasirpour Z, Horri A. A Study on the internet information seeking behavior of the postgraduate students of Shahid Beheshti University. *J Acad Lib Inf Res*. 2005;38(42):1-40. [Persian]

7- Javadinia S. Barriers to scholarship research activities in medical universities. *Iran J Med Educ*. 2013;13(6):535-7. [Persian]

8- Ghazavi M, Salajgheh M. Medical graduate basic sciences students of kerman university attitudes toward medical librarians services in searching and retrieval information. *J Health Biomed Inf*. 2015;1(2):104-12.

9- Aslani Malayeri M, Esmaili M, Farzan A. Awareness rate of graduate medical students with Medical Indexes and Abstracts. *Res Med Sci J*. 1998;3(2):98-103. [Persian]

10- Hannigan GG, Bartold SP, Browne BA, Fulton S, Henry BJ, Malcom P, et al. Computers and medical information: An elective for fourth-year medical students. *Med Ref Serv Q*. 1996;15(4):81-8.

11- Zuckerman IH, Weiss SR, McNally D, Layne B, Mullins CD, Wang J. Impact of an educational intervention for secondary prevention of myocardial infarction on Medicaid drug use and cost. *Am J Manag Care*. 2004;10(7 Pt 2):493-500.

12- Devor M, Renvall M. An educational intervention to support caregivers of elders with dementia. *Am J Alzheimers Dis Other Dement*. 2008;23(3):233-41.

13- Aslani M, Bateni MR, Hoseini M. Comparison of effects face to face and indirect education on Awareness of medical students about the medical reference sources (pathophysiology section). *Res Med Sci J*. 1998;3(1):8-11. [Persian]

14- Pourmomeny A, Aslani Malayeri M. A comparative study of students information about libraries in three Schools of Nursing, Rehabilitation and Health in 1998. *Iran J Med Educ*. 2001;1(3):16-20. [Persian]

15- Tirgar A, Yaminfirooz M. Effect of education on informational literacy of university newcomers. *Educ Strateg Med Sci*. 2013;6(3):171-5. [Persian]

16- Tafreshi Sh, Derogar Kalkhoran S. A survey on acquaintance of students about libraries of Islamic Azad University of Karaj. *Epistemol*. 2009;2(5):33-44. [Persian]

17- Soria KM, Fransen J, Nackerud Sh. Library use and undergraduate student outcomes: New evidence for students' retention and academic success. *Libr Acad*. 2013;13(2):147-64.

18- Kot FCh, Jones J. The impact of library resource utilization on undergraduate students' academic performance: A propensity score matching design. *Univ Libr Fac*. 2014;112:1-45.

19- Rebekah Wong ShH, Webb TD. Uncovering meaningful correlation between student academic performance and library material Usage. *Coll Res Libr*. 2011;72(4):361-70.

20- Robinson AM, Schlegl K. Student bibliographies improve when professors provide enforceable guidelines for citations. *Libr Acad*. 2004;4(2):275-90.

21- Sodbakhsh L, Nikkar M. The impact of information literacy skills on students' information seeking behavior. *N Stud Libr Inf Org*. 2005;63(3):53-8. [Persian]

22- Hasanzadeh R, Asadi MH. The impact of information literacy training on students' academic performance. *Educ Res J*. 2007;3(11):1-18. [Persian]

23- Ashrafi-rizi H, Sadat Sajad M, Rahmani S, Bahrami S, Papi A. The effective factors on library anxiety of students in Isfahan University of Medical Sciences and

دانشجویان اشاره کرد. در مورد نقاط ضعف پژوهش حاضر نیز می‌توان از محدودیت تعداد نمونه‌ها و محدود بودن متغیرهای مورد بررسی به‌منظور ارزیابی عملکرد دانشجویان در استفاده از منابع کتابخانه‌ای نام برد.

با توجه به نتایج این پژوهش، احتمالاً معرفی کتابخانه و آموزش‌های مرتبط برای دانشجویان جدیدالورود می‌تواند در استفاده بهتر از منابع علمی، ارتقای کیفیت آموزش و در نهایت تربیت نیروهای کارآمدتر موثر باشد.

نتیجه‌گیری

اجرای دوره آموزشی آشنایی با کتابخانه در زمان ورود دانشجویان به دانشگاه، با اثرات مثبت و معنی‌داری در استفاده از منابع علمی همراه است.

تشکر و قدردانی: نویسندگان مقاله بر خود لازم می‌دانند تا از حمایت مالی معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه علوم پزشکی بابل برای انجام پژوهش حاضر، همچنین آقای همت قلی‌نیا آهنگر به پاس مساعدت در پردازش آماری بخشی از داده‌ها قدردانی نمایند.

تأییدیه اخلاقی: این مطالعه از نظر رعایت ملاحظات اخلاقی به تأیید کمیته اخلاق دانشگاه علوم پزشکی بابل رسیده است.

تعارض منافع: مورد قابل گزارشی توسط نویسندگان شناسایی نشده است.

منابع مالی: پژوهش حاضر با حمایت مالی معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه علوم پزشکی بابل به شماره ۹۲۳۶۷۱۹ انجام پذیرفته است.

منابع

1- Rezvani MR, Eslami A. A Survey on information needs of the students of Geography College of Tehran University and the role of the library to supply them. *Epistemol*. 2012;5(17):33-7. [Persian]

2- Pourtaheri N, Hesam S, Fathi A. Studying the Effect of Components of Organizational Culture on Knowledge Management in Afzalipuor Educational-Treatment Hospitals of Kerman: 2012. *Toloo-e-Behdasht*. 2015;14(1):43-53. [Persian]

3- Mortazavi M, Moniriyan F. The effect of knowledge management on organizational creativity (case study: Telecommunication company of Hamedan). *J Dev Evol Manag*. 2015;1394(20):27-38. [Persian]

4- Robiati M, Ziaee N, Ehtesham H. Survey of the knowledge and use of the library's information section among users of the central library of Birjand University of Medical Sciences. *J Birjand Univ Med Sci*. 2012;19(1):106-13. [Persian]

5- Ershad Sarabi R, Eslaminejad T, Shafi'an H, Ravangard Z, Ziyaeddini M, Khajouei M. Need of designing medical information technology course in undergraduate medical education; residents' view. *Q Educ Strateg Med Sci*. 2014;6(4):189-93. [Persian]

2010;15(1):55-81.

25- Ghasemi Y, Ghaisarian E. Social capital between boys and girls with emphasis on girls social capital. *Ilam Culture*. 2013;14(2):1-21. [Persian]

Shiraz University of Medical Sciences. *J Educ Health Promot*. 2014; 3: 92.

24- Abusin KA, Zainab AN. Exploring library anxiety among Sudanese university students. *Mal J Libr Inf Sci*.